

vonnis

RECHTBANK 's-GRAVENHAGE

Sector civiel recht

zaaknummer / rolnummer: 260664 / HA ZA 06-711

Vonnis van 8 juli 2009

in de zaak van

de Acteur,
wonende te Haarlem,
eiser,
advocaat mr. H.J.W. Alt te Den Haag,

tegen

de besloten vennootschap
BRIDGE RIGHTS B.V.,
gevestigd te Hilversum,
gedaagde,
advocaat mr. R.J.F. Wigman te Amsterdam.

Partijen zullen hierna de Acteur en Bridge genoemd worden.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- het exploit van dagvaarding kantonrechter van 15 september 2005, met drie producties;
- het schriftelijk verweer van N. Geusebroek als directeur van Bridge, van 20 september 2005, met 5 producties;
- het vonnis van de kantonrechter te Hilversum van 23 november 2005, waarbij deze zich onder verwijzing naar artikel 7 lid 2 Wet naburige rechten onbevoegd verklaart en de zaak verwijst naar deze rechtbank;
- tussenvonnissen van 29 maart 2006 van deze rechtbank;
- het proces-verbaal van de ingevolge voornoemd tussenvonnis op 26 juni 2006 gehouden comparitie van partijen; alsmede de voorafgaand aan de comparitie van de zijde van de Acteur ingezonden brief met een aantal bijlagen;
- De akte na comparitie van Bridge, met drie producties;
- De akte tevens houdende vermeerdering van eis van de Acteur;
- De akte uitlaten van Bridge.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1. De Acteur heeft een rol gehad – als Jan Griffioen – in de televisieserie De Kleine Waarheid. De serie van 26 delen werd vanaf december 1970 uitgezonden door de NCRV. Willy van Hemert tekende voor de regie, en Harry de Groot, Hans van Hemert en Cor Le-maire voor de muziek. De Kleine Waarheid werd in 2005 op dvd uitgebracht door Bridge en daartoe aangeboden in een box met 6 dvd's.

2.2. In de televisieserie De Kleine Waarheid hebben onder meer de volgende personen een rol vervuld:

Willeke Alberti ... Marleen Spaargaren
Emmy Lopes Dias ... Martje Spaargaren-Lutterop
John Leddy ... Jan Engelmoer
Hans Hoekman ... Eppo Spaargaren
Hetty Verhoogt ... Alie Donkelaar
Sylvain Poons ... Abraham Mossel
Tamar Baruch ... Suzan
Coen Flink ... Jos Boswinkel
Marcel Hendrickx ... Notaris Blomkwist
Jacques Commandeur ... Jacobus Spaargaren
Lia Dorana ... Katrien Boswinkel
Caro Van Eyck ... Mevrouw Scalonje
Tonnie Foletta ... Walraven
Guus Verstraete ... Dr. Bresser
Tilly Perin-Bouwmeester ... Maartje
Ton Lensink ... Professor Buwalda
Dick Rienstra ... Bertus Ongena
Joan Remmelts ... Mr. Verdonk
Henk van Ulsen ... Andreus Bleyleve
Liane Saalborn ... Mevrouw Oudemans
Riek Schagen ... Sien Eenaam
Ansje van Brandenburg ... Patricia van Wijngaarden
Ankie van Nunen ... Kind van Alie Donkelaar
Ger Smit ... Jaap Bleyleve
Marcel Bartelings ... Kind van Alie Donkelaar
Marion Koopal ... Kind van Alie Donkelaar
Jan Teulings ... Bouvrie
Frans Vorstman ... Bantjes
Henny Alma ... Mevrouw Buwalda
Jan de Winter ... Jaap Oudemans
Will van Selst ... Jan Griffioen
Harvey Ashby ... Dennis Wood
Annie van den Vorstenbosch ... Onderwijzeres
Beppo van der Mark ... Chauffeur
Paul van Gorcum ... Man in portiek
Coc Henneman ... Collega van Jacobus
Peter Römer ... Krantejongen
Rita Boas ... Tante Koos
Floor Koen ... Duyster

Martin Käfig ... Chauffeur
Jeanne Verstraete ... Verpleegster
Peter Musäus ... Duitse soldaat

2.3. Bridge heeft in 2004 met de NCRV met betrekking tot de televisieserie De Kleine Waarheid een licentieovereenkomst gesloten. In deze overeenkomst is bepaald dat Bridge de NCRV zal vrijwaren voor aanspraken van (beweerdelijk) auteursrechthebbenden die betrokken zijn geweest bij het vervaardigen van de televisieserie. Op basis van deze overeenkomst distribueert Bridge de dvd's met de afleveringen van De Kleine Waarheid.

2.4. In oktober 2004 heeft Bridge een groot aantal berokken acteurs een schriftelijk aanbod voor een redelijke vergoeding gedaan. Bridge deed dit veelal met een brief met navolgende inhoud:

Betreft: *DE KLEINE WAARHEID*

Geachte heer/mevrouw,

Met de NCRV hebben wij overeenstemming bereikt om de prachtige TV serie *DE KLEINE WAARHEID* op dvd te gaan uitbrengen.

Zoals de plannen er nu uitzien proberen we de eerste serie in februari 2005 in een zogenaamde digipack uit te brengen. Een digipack is een verpakking waarin een aantal dvd's zijn verpakt, zodat de consument deze eerste serie in één keer aanschaft. De tweede serie zal dan later in het jaar op de markt verschijnen.

Aan de opmaak van de verpakking en aan de uitvoering van de dvd zullen wij hoge kwaliteitseisen stellen.

Wij verwachten in totaal zo'n 50.000 verpakkingen te kunnen gaan verkopen en afhankelijk van de economische omstandigheden zal de winkelprijs rond de €19,95 liggen.

Omdat u destijds als één van de acteurs een artistieke bijdrage heeft geleverd willen wij u een redelijke vergoeding betalen voor uw bijdrage destijds.

De vergoeding die wij u willen voorstellen bedraagt €250,-. Indien u daarmee akkoord gaat verzoeken wij u deze brief getekend en voorzien van de benodigde informatie aan ons te retourneren, waarna wij het geld op uw bankrekening zullen storten.

Wij zullen u vóór februari a.s. over onze promotieplannen informeren en wellicht zullen wij u verzoeken een bijdrage aan de promotieactiviteiten te verlenen.

Vooralsnog dank ik u bij voorbaat voor uw medewerking en wellicht tot ziens.

Met vriendelijke groet,

voor akkoord;

Bank/Giro rekeningnummer :
Telefoonnummer :

Het bedrag van de redelijke vergoeding, €250 in de voorbeeldbrief hierboven, was wisselend. Bij medewerking aan acht afleveringen werd een vergoeding van €500 aangeboden, het bedrag van €250 bij medewerking aan twee, drie of vier afleveringen.

2.5. Met uitzondering van de Acteur hebben de aangeschreven acteurs het aanbod geaccepteerd.

3. Het geschil

3.1. De Acteur vorderde aanvankelijk, kort gezegd, betaling van een bedrag van €2,640. Na de comparitie heeft De Acteur zijn vordering gewijzigd zodat deze thans luidt:

De Acteur verzoekt bij vonnis, voor zoveel mogelijk uitvoerbaar bij voorraad: Bridge Rights te veroordelen tot betaling aan de Acteur van een bedrag van € 7.040,88 ter zake van de door Bridge Rights erkende 53.340 verkochte DVD-box van De Kleine Waarheid waarop de Acteur meespeelt, alsmede € 0,132,= voor elke DVD box van De Kleine Waarheid waarop de Acteur meespeelt die Bridge Rights te enig moment nog verder zal hebben verkocht of nog zal verkopen, althans telkens zodanige bedragen als de rechtbank in goede justitie zal vermenen te behoren, alles te vermeerderen met de wettelijke rente, primair met ingang van 6 juli 2005 (datum aanschrijving), subsidiair het uitbrengen van de inleidende dagvaarding en meer subsidiair met ingang van het nemen van deze akte; Bridge Rights te gebieden om, telkens wanneer de Acteur dat wenst, volledige openstelling van boeken te geven ten aanzien van omzetcijfers c. q. verkochte DVD Boxen van De Kleine Waarheid waarop de Acteur meespeelt, telkens op straffe van een dwangsom van € 500,= per gebeurtenis en per dag dat Bridge Rights in gebreke blijft aan dit gebod te voldoen, Kosten rechtens!

3.2. Bridge voert verweer. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. Inzet van deze procedure is de hoogte van een door Bridge aan de Acteur te betalen billijke vergoeding. Aan de grondslag van de betalingsverplichting hebben partijen weinig woorden gewijd. De “rechtspraktizijn” welke optrad voor de Acteur bij de kantonrechter heeft zich beperkt tot de vaststelling dat Bridge deze naar redelijkheid volgens “de Wet” verschuldigd was. Voorshands gaat de rechtbank ervan uit dat partijen het oog hebben op de Wet op de naburige rechten (Wnr) en gelet op de daarin onder artikel 4 opgenomen verwijzing naar het filmrechtregime van de Auteurswet (Aw), de artikelen 45a tot en met 45g Aw, met name de onder 45d Aw bedoelde billijke vergoeding.

4.2. Het voorgaande brengt mee dat de bevoegdheidsregeling genoemd in artikel 7 lid 2 Wnr, dat ziet op een billijke vergoeding voor openbaarmaking van een fonogram, niet van toepassing is. In dit geval is deze rechtbank evenwel gebonden aan de verwijzing door de kantonrechter te Hilversum en uit dien hoofde bevoegd.

4.3. De Acteur draagt een veelheid van argumenten aan waarom in elk geval voor hem de billijke vergoeding moet worden vastgesteld op een aanzienlijk hoger bedrag dan de €250 als aangeboden door Bridge. Hij stelt voorop dat hij in de De Kleine Waarheid een hoofdrol vervulde. Daarnaast stelt hij dat op “de markt” hogere bedragen worden betaald waartoe hij met name verwijst naar de door hem ontvangen bedragen voor zijn medewerking aan Hamelen welke televisieserie eveneens op dvd is uitgebracht.¹ Ten slotte stelt hij dat de billijke vergoeding dient te worden toegekend als een royaltyregeling dat wil zeggen

¹ Geen van partijen heeft de rechtbank nader voorgelicht omtrent ‘Hamelen’ en de rol van de Acteur in die serie. De rechtbank begrijpt dat het gaat om de televisieserie ‘Kunt u mij de weg naar Hamelen vertellen, meneer?’ en dat de Acteur daarin de rol speelde van Prins Tor.

als een percentage van winst/of omzet. Bij akte van na comparitie heeft hij uiteengezet waartoe een en ander voor hem zou moeten leiden:

Van een winst per item van €15,96 komt het billijk voor dat er 2-3 euro wordt gereserveerd voor de auteursrechten van de medewerkende artiesten. Bij een oplage van 160.000 stuks zou dat betekenen een afdracht aan de gezamenlijke artiesten van €480.000,=, zodat een vergoeding van €0,132 per exemplaar (zoals hij ook krijgt bij de productie Hamelen) niet overvraagd is. In punt 49 stelt Bridge Rights (overigens zonder enige onderbouwing) dat er thans 53.340 stuks zijn verkocht. De Acteur bestrijdt dat en stelt dat dit er veel meer moeten zijn en verwijst daarbij naar de aantallen ter zake van de serie Hamelen. Hij nodigt Bridge Rights uit om zulks met een accountantsverklaring en verificatoire bescheiden aan te tonen. Het betekent wel dat, nu de oorspronkelijke dagvaarding is gebaseerd op een eerste 20.000 stuks. De Acteur vermeerderd dan ook hierna uit proceseconomische motieven zijn eis tot primair een bedrag van € 7.040,88, te vermeerderen met alle exemplaren à € 0,132 per exemplaar dat zal blijken méér te zijn verkocht dan opgemelde 53.340 althans een zodanige vergoeding als de rechtbank in goede justitie zal vermenen te behoren.

4.4. Bridge stelt dat zij nadat zij de licentieovereenkomst met de NCRV had gesloten, op basis van door de NCRV verstrekte gegevens de nog levende rechthebbenden en acteurs heeft opgespoord en daarmee overeenkomsten heeft gesloten. Een norm voor de billijke vergoeding bestond niet volgens Bridge en zij heeft door haar overeenkomsten met auteurs, creatief betrokkenen en acteurs zelf in de loop der jaren met dvd's van series als Swiebertje, De Film van Ome Willem, De Familie Knots, De Stille Kracht, Q en Q, Willem van Oranje en De Grote Mijnheer Kaktus Show de norm gesteld. Bij al die series was zij in staat met alle betrokkenen tot overeenstemming te komen. Dat geldt volgens Bridge ook voor de serie De Kleine Waarheid. Op basis van de deelnamelijst is Bridge met alle auteursrechtelijk betrokkenen en de acteurs tot overeenstemming gekomen, behalve met de Acteur.

4.5. Wat betreft de aan de Acteur aangeboden vergoeding heeft Bridge zich gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- a. het filmwerk De Kleine Waarheid is een televisieserie van 26 afleveringen;
- b. de totale vertoningslengte van het filmwerk is 1300 minuten;
- c. het filmwerk is uitgebracht op in totaal zes dvd's, verdeeld over twee zogeheten digipacks (ook wel DVD-boxen) van elk drie DVD's;
- d. De Acteur speelt een kleine bijrol en komt in slechts twee afleveringen (namelijk aflevering 4 en aflevering 11) voor;
- e. het aantal rechthebbenden op een billijke vergoeding bedraagt tenminste 92 en binnen dat aantal is sprake van zeer uiteenlopende prestaties
- f. voor soortgelijke werken heeft Bridge soortgelijke vergoedingen betaald ;
- g. voor dit filmwerk, De Kleine Waarheid, heeft Bridge aan andere rechthebbenden soortgelijke vergoedingen betaald;
- h. de verkoopprijs voor Bridge per DVD-box bedraagt gemiddeld EUR 8,75
- i. het filmwerk is gemaakt in 1971;
- j. Bridge is niet bekend met de contractuele verhouding tussen de producent, NCRV televisie, en de Acteur;
- k. Bridge heeft de oorspronkelijke banden opnieuw, digitaal, moeten "remasteren" om tot een aanvaardbare kwaliteit te komen voor DVD exploitatie;
- l. Bridge liep een aanzienlijk risico, immers vóór uitbreng door Bridge van het filmwerk op DVD was de serie slechts éénmaal herhaald op televisie en behoorlijk in de vergeetelheid geraakt;

m. het is gebruik in Nederland om bij acteurs alle exploitatierechten af te kopen en ter zake bij wijze van vergoeding voor werkzaamheden en billijke vergoeding voor exploitatie één bedrag af te spreken.

4.6. Artikel 45d Aw geeft de rechter weinig houvast bij de bepaling van de hoogte van een redelijke vergoeding. Aannemelijk is dat de markt hier richtinggevend is. Dat wil zeggen dat de rechter zich oriënteert naar de uitkomst van de overeenkomsten zoals die in het vrije verkeer tot stand komen. Het gaat dan om gebruikelijke vergoedingen, betaald onder vergelijkbare omstandigheden aan vergelijkbare auteurs of acteurs voor vergelijkbare werkzaamheden.²

4.7. De Acteur wil zich vergelijken met een acteur met een hoofdrol. Naar oordeel van de rechtbank is dat niet juist. Een acteur die in niet meer dan 2 van 26 afleveringen optreedt kan in de serie als geheel niet als een hoofdrolspeler worden aangemerkt. Wellicht was de bijdrage van de Acteur in de bedoelde twee afleveringen aanzienlijk, hij stelt 50 minuten aan het woord te zijn geweest, maar dat maakt hem in de serie niet tot hoofdrolspeler, zelfs niet tot de speler van een middenrol op welke positie de Acteur zich ter comparitie terugtrok. Nu de acteur overigens niet heeft gesteld waarom zijn rol in De Kleine Waarheid als een hoofdrol of middenrol moet worden aangemerkt en daarnaast weinig heeft gesteld omtrent de omvang van zijn rol in Hamelen, bieden de door de Acteur voor Hamelen ontvangen betalingen onvoldoende aanwijzing voor de “marktwaarde” van de Acteur.

4.8. Ter onderbouwing van haar uitgangspunt sub f heeft Bridge een overzicht van door Bridge betaalde vergoedingen voor het uitbrengen op DVD van de series Q&Q, Stille Kracht, Willem van Oranje en Van Oude Mensen overgelegd. De rechtbank ontleent aan dit document dat Bridge onderscheid maakt tussen bijrol, grote rol en hoofdrol, daarnaast onderscheidt Bridge de positie van de auteur/regisseur/uitvoerende producent en de positie van omroep/producent.

4.9. Bijvoorbeeld Willem van Oranje was een productie met veel medewerkers. In die productie is aan acteurs met een van de 18 bijrollen een vergoeding toegekend tussen €150 en €500, waarvan 11 maal het bedrag van €150. De vergoedingen voor een van de grote zeven grote rollen varieerden van 1 tot 2 % royalty, met voorschotbedragen van €250 tot €1000. Voor deze productie zijn geen hoofdrollen genoemd. De auteur/regisseur/uitvoerende producent ontvangt 8 % royalty met een voorschot van €5.000. De drie omroepen tezamen ontvangen een royalty van 10 % met een voorschot van €5.500. De Stille Kracht is een productie met minder medewerkers. Aan de vier spelers met een bijrol is een vergoeding toegekend van €500, de drie acteurs met een grote rol ontvangen een royalty van 0,5 % per persoon met een voorschot van €500. De twee hoofdrolspelers ontvangen een royalty van 1 % met een voorschot van €1.000. De auteur/regisseur/uitvoerende producent ontvangt 8 % royalty met een voorschot van €5.000. De omroep ontvangt een royalty van 10 % met een voorschot van €5.000.

4.10. Naar oordeel van de rechtbank is het passend voor de bepaling van de redelijke vergoeding de markt in aanmerking te nemen. Ook de Acteur doet dit door te verwijzen naar de vergoeding die hij ontving naar aanleiding van zijn medewerking aan Hamelen. De

² Vergelijk Spoor/Verkade/Visser, Auteursrecht, 2005, § 14.12

marktgegevens die in deze procedure zijn verstrekt bestaan uit het onder 4.8 en 4.9 genoemde en besproken document en de verwijzing door De Acteur naar Hamelen. De Acteur heeft niet toegelicht welk gewicht zijn rol in Hamelen was, hij heeft geen informatie verschaft omtrent de omvang van de cast en de bijdrage van mede-acteurs en de door hen ontvangen vergoedingen. Voor de rechtbank blijft over als kenbron van de markt het door Bridge gegeven overzicht.

4.11. Door de Acteur is dit overzicht bestreden omdat het afkomstig is van slechts één speler op de markt. De rechtbank zal zich niettemin richten naar dit overzicht. Het stond De Acteur vrij meer of andere markt gegevens over te leggen, dat heeft hij evenwel nagelaten. Onbestreden is ook dat in de relevante periode Bridge de belangrijkste aanbieder was van televisieseries op dvd.

4.12. Hierboven is al overwogen dat de rol van de Acteur in de gehele serie De Kleine Waarheid moet worden gekwalificeerd als een bijrol. De verstrekte gegevens leren dat de vergoeding voor een bijrol bestaat uit een lumpsum en niet een royalty gerelateerd aan de omvang van de verkoop. De lumpsum voor een bijrol varieert van €150 tot €500, waarbij een lager bedrag wordt betaald naarmate het aantal medewerkers groter is. Het aantal medewerkers van de serie De Kleine Waarheid is groot. Naar oordeel van de rechtbank is dan ook een vergoeding van €250 – zoals door Bridge aangeboden – voor medewerking in een bijrol, als marktconform en bij afwezigheid van andere aanknopingspunten ook als redelijk aan te merken. De rechtbank weegt mee dat hetzelfde bedrag is aangeboden als redelijke vergoeding aan andere acteurs die hebben meegewerkt aan twee, drie of vier afleveringen van de televisieserie De Kleine Waarheid en dat deze andere acteurs dat bedrag hebben geaccepteerd.

4.13 Het gevorderde kan derhalve slechts worden toegewezen in de beperkte vorm zoals hieronder verwoord. De wettelijke rente zal de rechtbank doen ingaan vanaf het moment dat Bridge tot betaling is aangeschreven. De toekenning van de vergoeding in de vorm van een lumpsum brengt mee dat er geen aanleiding is voor openstelling van de boeken van Bridge zodat het desbetreffende onderdeel van de vordering zal worden afgewezen.

4.14. Bij deze stand van zaken kan de Acteur nauwelijks als de in het gelijk gestelde partij worden aangemerkt. De rechtbank acht het passend de kosten van de procedure te compenseren des dat partijen de eigen kosten dragen.

5. De beslissing

De rechtbank;

veroordeelt Bridge tot betaling aan de Acteur van €250, te vermeerderen met de wettelijk rente vanaf 6 juli 2005 tot de dag van algehele voldoening;

verklaart deze veroordeling uitvoerbaar bij voorraad;

compenseert de proceskosten, des dat partijen de eigen kosten dragen;

wijst af wat meer of anders gevorderd is.

Dit vonnis is gewezen door mr. Chr.A.J.F.M. Hensen en in het openbaar uitgesproken op 8 juli 2009, in het bijzijn van de griffier.